

M.A. (SANSKRIT) Semester - 1 (CBCS) Examination**Feb/Mar. -2021 (NEW COURSE)****ALANKARSHASHTRA: KAVYAPRAKASH & SAHITYADARPANA(ELECTIVE)****Time: 1:30 Hours****Marks: 42****Instructions:**

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any three of the following questions.

- પ્રશ્ન.૧ કોઈપણ બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ જરૂરી નોંધ સાથે કરો. (૧૪)
૧. ઉત્કર્ષહેતવઃ પ્રોપ્તા ગુણાલકારાં હીતયઃ।
ગુણાઃ શૌર્યાદિવત્ અલંકારાઃ કથંકુણ્ડલાદિવત્
હીતયોઽવયવસંસ્થાન વિશેષવત્ દેહદ્યારેણેવ શ્બ્દાર્થ દ્યારેણ તમેવ કાવ્યસ્યાત્મભૂતં રસભુત્કર્ષયન્તઃ
કાવ્યસ્યોત્કર્ષકાં ઇત્યુચ્યેન્તે। ઇહ દદ્યપિ ગુણાનાં રસ ધર્મસ્ત્વં, તથાઽપિગુણ શબ્દોઽત્ર ગુણાભિવ્યચ્ચક
શ્બ્દાર્થયો રૂપચચ્ચવત્। અત એવ- ગુણાભિવ્યચ્ચકાઃ શબ્દારસસ્યોત્કર્ષકા ઇત્યુક્તં ભવતીતિ પ્રાગેવ્યક્તમ્
હષામપિ વિશેષોદાહરણાનિ વક્ષ્યામઃ।
 ૨. અન્યથા 'દેવદત્તો ગ્રામં યાતી'તિ વાક્યે તદ્ભૂત્યસ્યતદ્નુસરણરૂપ વ્યંઙ્યાવગતેરપિ કાવ્યત્વં સ્યાત્ 'અસ્તિત્વ'
તિ ચેદ્ નઃ રસવત્ એવ કાવ્યત્વાઽગીકારાત્। કાવ્યસ્યપ્રયોજનં હિરસાસ્વાદસુખપિણ્ડદાનદ્વારા
વેદશાસ્ત્રાદિ વિમિશ્નાનાં સુકુમારનતીનાં રાજપુત્રીદીનાં વિનેયાનાં રામાદિવત્ પ્રવર્તિતવ્યમ્, ન રાવણાદિવ'
દિત્યાદિકૃત્યાકૃત્ય પ્રવૃત્તિનિવૃત્યુપદેશ ઇતિ પિરન્ત નૈરપ્યુક્તત્વાત્।
 ૩. નનુ તર્હિ પ્રબન્ધાન્તવર્તિનાં ફેષાશ્ચિન્નીરસાનાં પદ્યનાંકાવ્યત્વં ન સ્યાત્, ઇતિ ચેત્ નઃ; રસવત્પદ્યાન્તર્ગત
નીરસપદાનામીવ પદ્યરસેન, પ્રબન્ધરસેનૈવ તેષાં રસવક્તાઽગીકારાત્ યસ્તુ નીરસેષ્વપિ ગુણાભિવ્યચ્ચક
વર્ણસંભાવાદદોષા ભાવાદલકારસંભાવાશ્ચ કાવ્ય વ્યવહારઃ સરસાદિભક્ત્યાવ્ય સામ્યાદાણિ એવ। યશ્ચ
વામનનાકતમ્ રીતિરાત્મા કાવ્યસ્યઇતિ, તજ્જ; રીતેઃ સંઙ્ઘટના વિશેષત્વાદ્ સંઙ્ઘટનાદા અવયવ
સંસ્થાનરૂપત્વાત્આત્મનશ્ચ ત્ત્વભિન્નત્વાત્।
 ૪. ઇતિ ચેત્તથાઽપ્યયુક્તમ્, તથાહિ-તયોઃ કાવ્યસ્વરૂપેણા ભિન્નત્વયો રસોઽસ્તિ, નવા; નાસ્તિ ચેટણવત્ત્વમપિ
નાસ્તિ; ગુણાનાં તદન્વય વ્યતિરેફાનુવિધાયિત્વાત્। અસ્તિ ચેત્ કથં નોક્તં 'રસવન્ત' દિત્તિ વિશેષણમ્ '
ગુણવત્વાન્યથાઽનુદ પત્યૈતસલભ્યતે યુક્તમ્, ' ન સગુણા' વિતિ; નહિ 'પ્રાણિમન્તો દેશા' કેના ચ્યુચ્યતે।
- પ્રશ્ન.૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૧૪)
૧. અન્યોન્યયોગદિવં સ્યાદ્ ભેદસંરવ્યતિ ભૂયસિ।
 ૨. અદ્દષ્ટે દર્શનોત્કણ્ડા દ્દષ્ટે વિશ્લેષદભીરુતા।
 ૩. વ્યંઙગયમેવં ગુણીભૂતવ્યઙગયસ્યાસૌ ભિદાઃ સ્મૃતાઃ।
 ૪. એષાં ભેદા યથાયોગં વેદિતવ્યાશ્ચ પૂર્વવત્।
- પ્રશ્ન.૩ વાક્યં રસાત્મકં કાવ્યમ્। સમજાવો. (૧૪)
- પ્રશ્ન.૪ સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્રમાં મમ્મટનાં પ્રદાનની ચર્ચા કરો. (૧૪)
- પ્રશ્ન.૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
૧. સાહિત્યદર્પણરૂપ મંડુગલાચરણમ્।
 ૨. વિશ્વનાથ નિર્દિષ્ટાનિ કાવ્યકલાનિ।
 ૩. આચાર્ય મમ્મટનાં જીવન અને કવનની ચર્ચા કરો.
 ૪. અન્વિતા ભિધાનવાદઃ।
